

בס"ד

סל המפמ"ר

"מוצרים משפטי"

משפט היסטורי מבויס

משימת הערכה בית ספרית – קבוצתית¹:

"עומדים למשפט" מהווה אחת מההצעות לאירוע הערכה קבוצתי כחלק מציון הבגרות היסטוריה בחמ"ד. כל משפט מכיל תפקידים לכתה שלמה.

משפט מבויס הוא סוג של משחק הדמיה לפעולת בית משפט, שבו מעלים לדיון פומבי דילמה, אירוע או בעיה היסטורית לצורך נקיטת עמדה וקבלת החלטה. המשפט כחלק מלמידה משמעותית ורלוונטית מעודד שיתוף פעולה בין התלמידים בקבוצה באיסוף נתונים ומקורות היסטוריים, בבניית טיעונים מבוססים על מידע היסטורי ומנומקים ערכית, מעודד להקשבה ואמפתיה. משפט מבויס מהווה הזדמנות לעודד ראייה רב תחומיות, ביקורתיות ועוד.

¹ ניתן להסב את המשימה לזוגית, על פי שיקול דעתכם ובהתאמות הנדרשות בהנחיות ובמחווון.

המיומנויות הנרכשות:

לימוד אנליזה, סינתזה ויישום הידע ההיסטורי

ניסוח טיעונים

איתור מקור ראשוני/ משני/ מילולי/ חזותי/ פר"ח.

זיהוי גורם ותוצאה

חלוקה לתחומי חיים

זיהוי ערך והזדהות איתו

ניסוח שאלות מגוונות וברמות שונות

עבודת צוות

הבעה בעל פה

יצירתיות ומקוריות

עמידה בזמנים

התוצר המצופה:

1. התלמיד יגיש מסמך "למשפט" הכולל:
 - רקע היסטורי לנושא המשפט.
 - טיעון המבוסס על ניתוח המקור שקיבל על פי ההנחיות המצורפות בשלב ב 2.
2. השתתפות בהכנה הקבוצתית
3. השתתפות פעילה במהלך המשפט.
4. רפלקציה אישית.

למשימת ההערכה ארבעה חלקים:

א. שלב התכנון

המורה יתאם עם התלמיד את תפקידו במשפט.

ב. שלב החקר

1. התלמיד ילמד את הרקע ההיסטורי של המשפט.
2. התלמיד ינתח את המקור ההיסטורי ויכתוב טיעון המבוסס על ניתוח המקור
3. התלמיד יגיש למורה לבדיקה את הרקע ההיסטורי ואת ניתוח המקור והטיעון.

ג. שלב המשפט

1. התלמיד ישתף פעולה ויצג את תפקידו במהלך המשפט על פי הסדר [כמופיע בלו"ז](#).
2. התלמיד יגלה קשב, אמפתיה וכבוד לטיעונים שנשמעים על ידי אחרים במשפט.

ד. משוב קבוצתי ואישי

1. התלמיד ישתף במשוב הקבוצתי בכיתה.
2. התלמיד יגיש למורה [משוב אישי](#) על תהליך העבודה לאחר סיום המשפט.

בהצלחה!

להכנת המשפט ארבעה שלבים מרכזיים:

א. שלב תכנון המשפט:

1. המורה יבחר נושא או דילמה היסטוריים מתוך תכנית הלימודים שיכול להתאים למשפט מבויים.
2. הנושא יילמד בכיתה את הנושא שנבחר כהכנה לעריכת המשפט.
3. המורה יבחר את בעלי תפקידים למשפט על פי ההנחיות הבאות: חלוקת תפקידים
 1. העדים (בזוגות) 6-12 תלמידים - ייקבעו על ידי המורה 3 סוגי עדים לתביעה ולהגנה:
עדי עובדות, עדים מומחים, ועדי אופי. העדים ינסחו טיעונים על סמך המקורות.
 2. הקטגורים 2-3 תלמידים - ינסחו כתב תביעה שיכלול את כל המקורות שנותחו ע"י התלמידים (העדים).
 3. הסנגורים 2-3 תלמידים - ינסחו כתב הגנה, שיכלול את כל המקורות שנותחו על ידי התלמידים (העדים).
 4. השופטים (3-5 או תלמידים) - יכינו שאלות העולות מסעיפי האישום, להבהרת העובדות והמושגים המוזכרים בהם, וכן ערכים עקרוניים הקשורים למשפט.
 5. מזכיר בית הדין - מכין את סדרי המשפט ומכריז על כל שלב במשפט.
4. המורה יגדיר את המקורות ההיסטוריים שיוצגו במשפט ויחלק אותם בין תלמידי הכיתה, ללמידה עצמית של התלמידים כהכנה למשפט.
5. המורה יקבע כללים למשפט: מי מדבר מתי, כמה זמן, מתי עושים הפסקות, מי שואל את מי שאלות, תפקיד השופט, כללים מוסריים - מה אסור לומר / לשאול ועוד.

ב. שלב החקר - ההכנה לקראת המשפט:

1. כל קבוצת תלמידים על פי תפקידה, תגיש למורה לבדיקה לפני קיום המשפט מסמך פתיחה הכולל:
 - רקע היסטורי לנושא המשפט.
 - טיעון המבוסס על ניתוח המקור שקיבלה.
2. כל עדי התביעה בהנהגת הקטגור וכל עדי ההגנה בהנהגת הסנגור ירכזו את כל הטיעונים העולים מהמקורות.
3. המורה יעביר לתביעה את מסמכי ההגנה ולהיפך.
התביעה וההגנה יכינו את תשובותיהם לטיעוני הצד השני.
4. הקטגור והסנגור יכינו טיוטה לכתבי תביעה והגנה ויגישו למורה לבדיקה.
5. השופטים יקבלו את כלל המקורות והטיעונים להכנת שאלות לשני הצדדים ויגישו את השאלות למורה לבדיקה.

ג. ארגון המשפט וניהול המשפט:

1. התלמידים יארגנו את חלל החדר בדומה לבית משפט. רצוי שהמשתתפים ילבשו בגדים המתאימים לתפקידיהם. ניתן להכין הזמנות למשפט ולפרסם אותו בבית הספר.
2. המשפט ינוהל על פי לוח המשפט המוצע בקישור.

ד. רפלקציה קבוצתית (בכיתה) ואישית (הגשה)

1. לאחר המשפט המורה יקיים דיון מסכם בקבוצות על ההיבטים הקשורים לחוק ולמשפט בנושא הנדון ובהשלכות הנובעות מן ההחלטות שהתקבלו.
2. התלמיד יגיש למורה משוב אישי לתהליך.
3. העבודה תוגש לפי לוח זמנים שנקבע מראש. מחווה מצורף.

